

Når barna spør

Hege fikk innsatt en hormonspiral for fem år siden etter at det yngste barnet ble født. Nå kom hun for å bytte den.

Pasient: Jeg har også tenkt på dette med prevensjon for datteren vår, men det er kanskje litt for tidlig for henne...

Hun fortalte at hun nylig hadde hatt en litt uheldig samtale med den eldste datteren. Louise er 14 år og ble tidlig fysisk utviklet. For et par måneder siden fikk hun en kjæreste som snart er 15 år.

Tidligere kunne foreldrene snakke åpent om mye med henne. Nå uroet de seg for om Louise og kjæresten hadde sex sammen. Hege fortalte at hun hadde forsøkt å snakke om dette med datteren forrige uke, men at Louise hadde blitt sint og sagt at dette hadde ikke moren rett til å vite noe om. Louise hadde beskyldt henne for å være nysgjerrig og hadde raskt snudd samtalen til å spørre om når moren hadde hatt sex første gang. Hege sa at hun hadde vært uforberedt på denne vendingen og hadde avslått ved å svare. Deretter hadde de gått hvert til sitt og ikke berørt temaet igjen.

Pasient: Ja, jeg vet at dette var dårlig håndtert av meg. Først ble jeg såret og sint over hvordan hun svarte meg. Så ble jeg overasket og flau da samtalen dreide over mot min seksuelle debut.

Det kan lønne seg å være godt forberedt før en slik samtale. Vanligvis er det lettest for døtre å snakke med mor om seksualitet og prevensjon, og for sønner å snakke med far. Dagens unge

har vokst opp i en tid med økt åpenhet rundt sex. Ofte tør barn og ungdommer å stille foreldrene sine spørsmål som dagens foreldregenerasjon aldri ville ha stilt til sine foreldre. Dersom et barn spør mor eller far om foreldrenes seksualliv kan man si at spørsmålet er for privat for mor eller far til at man vil snakke om det. Dette bør formidles at mor og far tilsvarende respekterer de unges rett til et privatliv, og at de ikke selv mener å ha krav om å få vite alt om barna. Et alternativ er å svare at man må tenke over den unges spørsmål, og at man kan snakke om det igjen senere for å unngå å si noe som man i ettertid skulle ønske var usagt.

Foreldre kan si at de selv mener at det er for tidlig for de unge å ha seksuelle forhold, men at dersom de likevel har sex, så må de bruke prevensjon. Det er forståelig for unge at foreldrene er mer redd for graviditet enn at de unge skal ha sex, selv om de helst ikke ønsker noen av delene. Dersom man synes at det er vanskelig å innlede en slik samtale, kan man gi barna informasjonsbrosjyrer som man kan få hos helsesøster eller skrive ut fra Internett. På den måten kan man åpne for at de unge selv kan spørre hvis det er noe de lurer på.

Det er viktig at informasjon som man gir er relativt nøytral og positiv. Man bør unngå å framstille seksuallivet som utelukkende negativt ved kun å fokusere på risiko for overgrep, seksuelt overførbare sykdommer og andre problemer, selv om dette er temaer som det også er naturlig å ta opp. Det er antakelig heller ikke ønskelig å snakke for mye på seksuallivets gleder med barna. Barn ønsker vanligvis ikke å ha mentale bilder av foreldrenes seksuelle samliv.

Når barn kommer til foreldrene med spørsmål om seksualitet er det viktig at barna blir tatt på alvor. Voksne bør svare så nøytralt og riktig som de klarer og eventuelt komme tilbake til temaet dersom det er noe de enten ikke vet, eller de trenger tid til å tenke på. Forsøk å svare på akkurat det som barnet ønsker å vite. Gi ikke mindre, men heller ikke mer informasjon enn det barnet etterspør. Det er ikke nødvendig at all informasjon blir delt mellom generasjonene.